

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Kemal EROĞLUER¹

Özet

Bu çalışmada Quinn ve Shepard (1974) tarafından oluşturulan "Depressed Mood at Work" ölçeğinin Türkçeye uyarlanması yapılmıştır. Türkçeye "İş Yerinde Depresif Ruh Hali" olarak çevrilen ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Çalışma, ilk aşamada orijinal metnin çevirisi, ikinci aşamada geçerlilikle ilgili çalışmalar ve son aşamada ise güvenilirlik ile ilgili analizler olmak üzere üç aşamada yapılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanmasında Brislin (1970) tarafından önerilen yöntem kullanılmış, kapsam ve mantıksal geçerliliğinin kontrolünde uzman görüşüne başvurulmuş ardından yapı geçerliliği (faktör analizi) ile güvenilirliğin kontrolü yapılmıştır. Ankara'da vakıf üniversitelerinde çalışan 175 öğretim elemanı üzerinde yapılan araştırma sonucu elde edilen veriler analizlerle değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerin sonucunda ölçeğin orijinal halinde olduğu gibi tek boyutlu olduğu ve faktör yüklerinin 0,514-0,814 arasında olduğu belirlenmiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerlerinin referans değerler içinde bulunduğu, Cronbach Alpha değerinin 0,918 olduğu, güvenilirlik için gerekli olan diğer istatistikî işlem ve değerlerin daha önce yapılmış çalışmalar ile uyumlu olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda Quinn ve Shepard (1974) tarafından geliştirilen "İş Yerinde Depresif Ruh Hali" ölçeğinin tek boyutlu yapısında ve ifadelerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan Türkiye'de Sosyal Bilimler alanında yapılacak çalışmalarda güvenilir bir şekilde kullanılabilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Depresif ruh hali, geçerlilik, güvenilirlik, ölçek

Jel Kodu: M10, M12, I10

The Validity and Reliability Study of "Depressed Mood at Work" Scale

Abstract

In this study, "Depressed Mood at Work" scale developed by Quinn and Shepard (1974) was adapted to Turkish. The validity and reliability of the scale which is translated to Turkish as "İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği" was conducted. The study was carried out in three stages. Translation of the original scale took place at first, studies conducted on the validity in the second stage, and analyses on the reliability was the last stage. In the adaption of the scale to Turkish, the method proposed by Brislin(1970) was used and regarding the control of the scope and logical validation an expert opinion was received and then eventually reliability was checked with construct validity. The data obtained as a result of the research conducted on 175 lectures who work for Foundation Universities in Ankara. As a result of the study, it was concluded that the scale was one-dimensional and factor loads were between 0,514-0,814. It was found that the goodness of fit values were among the reference values, the Cronbach's Alpha value was 0,918, and the other statistical values required for reliability were compatible with previous studies. In this context, it was concluded that the scale "Depressed Mood at Work" developed by Quinn and Shepard (1974) could be used reliably and unchangingly in the researches to be conducted in the field of social sciences in Turkey without any changes in the structure or in the question items of the scale.

Keywords: Depressed mood, validity, reliability, scale

Jel Codes: M10, M12, I10

ATIF ÖNERİSİ (APA): Eroğlu, K. (2022). İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *İzmir İktisat Dergisi*. 37(1). 1-18. Doi: 10.24988/ije.688300

¹ Doç.Dr., Milli Savunma Üniversitesi/Kara Harp Okulu, İşletme ve Yönetim Bilimleri Bölümü, Çankaya / ANKARA, Türkiye **EMAIL:** k.erogluer@yahoo.com.tr **ORCID:** 0000-0002-2456-5140

1. GİRİŞ

Sanayi devrimi ile birlikte dünya çapında toplumsal yaşam er veya geç, hızlı veya yavaş bir şekilde ama mutlaka değişime uğramış ve uğramaya devam etmektedir. Bu değişim, insan yaşamına pek çok kolaylıklar kazandırması yanında olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Bu değişim insanoğlu var oldukça onun önlenemez merak ve araştırma isteği nedeniyle sürekli olarak devam edecek, olumlu ve olumsuz sonuçları insanoğluna yeni ufuklar açacaktır.

Depresyon günümüzde yaşanan gelişme ve değişimler nedeniyle insanın günlük yaşamını ve buna paralel olarak iş yaşamını düşünce ve davranış boyutunda olumsuz yönde etkileyen psikiyatrik bir bozukluk olarak kabul edilmektedir. Depresyonun tıbbi anlamda bir hastalıktan ziyade birden fazla alt grupta yer alan hastalıkların birleşimiyle oluştuğu belirtilmiştir (Savrun, 1999: 11).

Depresyon kavramı Latince “depressus” kelimesinden gelmekte ve Türkçede bunalım, çöküntü anlamında (TDK, 2019), tıbbi terminolojide ise “çökkünlük” şeklinde kullanılmaktadır.

Depresyon pek çok faktörden etkilenir. Bu faktörler arasında çoğunlukla, cinsiyet, yaş, medeni durum, sosyoekonomik durum, kişinin sosyal çevresi ve zamana bağlı değişim sayılabilir.

Örgüt yaşamında çalışanların olumsuz duygulara sahip olması, depresyona maruz kalmaları örgütün süreçleri ve işleyişi üzerinde olumsuz yönde etkiler yaratabilecektir. Çalışanların olumsuz duyguları örgüt iklimini, iş barışını, çalışanlar arası ilişkileri, çalışanların örgüte olan bağlılığını, ürün ve hizmet üretimini ve kalitesini, müşterilerle olan ilişkileri yanında dış çevre ile olan ilişkileri de olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Bu çalışma ile Türkçe yazın alanında henüz kullanılmayan İş Yerinde Depresif Ruh Hali (Depressed Mood at Work) ölçeğinin Türkçeye çevrilmesi, geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinin yapılarak örgütlerde çalışanların “depresif ruh hali”ni belirlemek üzere Türkçe literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR

İnsan ruhu ile ilgili düşünceler ve araştırmalar insanlık tarihi kadar eskidir. Ne olduğu görülmeyen ancak varlığı bilinen ruh, ilkçağ filozoflarından Aristoteles tarafından beden ile birlikte insanı oluşturan iki öğeden biri olduğu, insanda ruhun amaç, bedenine ise araç olduğu ifade edilmiştir (Kaya, 2014: 91).

Örgütlerin en değerli varlıklarından biri olan çalışanlar, insan olmanın kaçınılmaz bir sonucu olarak farklı zamanlarda, farklı şartlarda kimi zaman aynı şartlarda bile farklı duygulara ve duygusal durumlara sahiptirler. Çevresel şartlar kişinin ruh halini etkilediği gibi kimi zamanda kişinin ruh hali olayları ve içinde bulunulan durumları farklı algılamasına neden olmaktadır.

İngilizce literatürde geçen “Mood” kelimesi Türkçede “ruh hali”, “haleti ruhiye”, “ruhsal durum”, “mizaç, hal, keyif, duygu durum” anlamlarında kullanılmaktadır. Türkçede de yaygın olmamakla birlikte son zamanlarda benzer anlamda “Bugün modumda değilim.” gibi ifadelerde kullanılmaktadır. Ölçek çalışmasında “mood” kelimesi Türkçe karşılıklarından biri olan “ruh hali” anlamı esas alınarak kullanılmıştır.

Psikoloji alanının önemli bir kavramı olan depresyon ile ilgili pek çok tanımlama yapılmıştır. Budak (2000, 212) depresyonu kişinin uzun süre devam eden umutsuzluk hali ve hissi, kendini suçlama, karamsar olma, kendini değersiz hissetme, ilgisizlik, enerjisinin tükenmesi, uyku problemi, yeme bozuklukları ve intihar düşüncesi gibi kişiyi olumsuz yönde etkileyen semptomları gösteren çökkünlük durumu olarak tanımlamıştır (Belge, 2019: 13).

Depresyon kişilerin kalıtım ile getirdikleri özellikler yanında bazı kişilik özelliklerine göre de ortaya çıkabilir ve etkili olabilir. Kimi zaman hiçbir neden yokken kendisini çökkün hisseden kişinin biyolojik etkenlerden dolayı da depresyon yaşadığı söylenebilir.

Depresyon kavramı sanayileşme süreci ile birlikte insan yaşamını olumsuz etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Hayatın her alanında yaşandığı gibi iş yaşamını da beklenenin aksine olumsuz yönde etkileyen bir faktör olmasına karşın tedavisi mümkün görülmektedir. Tedavi edilmediği takdirde kişilerde hipertansiyon ve diyabet başta olmak üzere pek çok fiziksel rahatsızlığın ve bununla birlikte ruhsal rahatsızlıkların da başlıca nedenlerinden biri olarak görülmektedir.

Depresyonun ne olduğu ile ilgili bir ifadede depresyonun biyolojisi, depresyona yönelik uygulanan tedaviye verdiği tepki, genetik durumu ve prognozu dikkate alındığında karmaşık ve heterojen yapıya sahip psikolojik bir durum olduğu belirtilmiştir (Ören ve Gençdoğan, 2007: 86). Bu anlamda oldukça geniş bir çalışma alanına ve karmaşık bir yapıya sahip olan depresif bozukluklar her kişide farklı etkilere neden olduğu gibi değişik kültürlerde kişiler farklı şekillerde etkilenebilmektedir. Kişilerde depresif bozukluklara neden olan etkenler biyolojik ve psiko-sosyal faktörler olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Biyolojik faktörler kapsamında genetik özellikler ile nörotransmitterler sayılmıştır. Psiko-sosyal faktörler kapsamında stres, büyük kayıplar, yoksulluk ve kişilik bozuklukları gibi nedenler sıralanmıştır (Belge, 2019: 16).

Örgütsel açıdan bakıldığında, örgütlerin stres kaynakları arasında kişilerarası ilişkiler, örgütün fiziki koşulları, örgütün izlediği politikalar ve örgütün yapısından kaynaklanan stresler sayılabilir (Luthans, 1992: 404). Örgüt içinde karşılıklı yardımlaşma ve desteğin yerine yıkıcı rekabetin olduğu, kurallara ve ortak değerlere uyum konusunda sorunlar yaşandığı, dedikodunun olduğu, çalışanların ve çalışanlarla üstleri arasında problemlerin yaşanması sonucu bireylerarası ilişkilerden kaynaklanan stresler ortaya çıkar. İş yerindeki zararlı maddeler ve bunların neden olduğu etkiler, ortamın aydınlatılması, sıcaklık durumu çalışan yoğunluğu ve ortamın gürültüsü ise iş yerinin fiziki koşullarının neden olduğu stres kaynakları arasında sayılabilir. Örgüt politikası kapsamında yer alan yetersiz iş tanımları, ücret eşitsizlikleri ve düşük ücret, performans değerlendirmelerinin uygun olmaması stres yaratan diğer etkenlerdir. Örgütsel yapıdan kaynaklanan stres faktörleri arasında merkeziyetçi bir yönetim tarzı, karar alma süreci, ileri derecede uzmanlaşma, iş yükünün sürekli olarak artması, çalışanların terfi ve kendini geliştirme imkânlarının çok az olması ile bürokratik engeller yapıdan kaynaklanan stres unsurlarıdır. Bu stres faktörleri, şiddeti ve sıklığına bağlı olarak çalışanların depresyona girmesine neden olur. Köksal ve Gençdoğan (2010, 163) depresyonun “duygu-durum (mood) değişikliği, belirti (semptom), belirtiler toplamı (sendrom) ya da hastalık” olarak çeşitli şekillerde tanımlandığını ve genellikle “ruhsal çöküntü”yü ifade ettiğini (Köknel, 1992) belirtmişlerdir. Bu dört grup stres faktörü ve bunlardan kaynaklanan depresyon iş yerinde çalışanların işe yabancılaşmalarına, işe devamsızlıklarının artmasına, istenmeyen iş kazalarının meydana gelmesine, çalışanların performanslarının düşmesine, faaliyetlerde etkinlik ve verimliliğin azalmasına ve işgücü devir oranının artmasına neden olabilecektir (Altan, 2018: 138).

Depresyonun çalışanlar üzerinde uzun vadede sağlık yönünden olumsuz etkileri olduğu gibi aynı zamanda onların iş yerlerinde devamsızlıkları ile etkinlik ve verimlilikleri üzerinde de olumsuz etkileri vardır (Gilmor ve Patten, 2007: 19). Bu nedenle kişilerde görülen depresif belirtiler ne seviyede olursa olsun dikkate alınmalı ve gerekli tedavi yapılmalıdır. Zira en düşük etki bile kişi üzerinde durağanlıktan mutsuzluğa kadar pek çok olumsuz duygu durumunun yaşanmasına neden olabilecektir. Bu durum “koruyucu ve önleyici ruh sağlığı hizmetleri” bakımından da ön plana çıkmaktadır (Özdel, Bostancı, Özdel ve Oğuzhanoglu, 2002).

Depresyon insanları genel ve ciddi olarak pek çok yönden etkiler. Düşük mod (ruh hali) bilinen semptomlarına ilave olarak konsantrasyon eksikliği, unutkanlık gibi depresyonun bilişsel semptomları da bu kapsamda değerlendirilir.

Depresyondan muzdarip olan kişilerin yaşamları boyunca korkutucu ve sorunlu deneyim yaşamış olma olasılıklarının depresyondan muzdarip olmayan diğer kişilere göre daha yüksek olduğu (Brown ve Harris, 1978) ve bu kişilerin çocukluklarında olumsuz olaylar yaşamış olma ihtimallerinin çocukluklarında olumsuz olay yaşamamış kişilere oranla daha yüksek (Brewin, Andrews ve Gotlib, 1993) olduğu belirtilmiştir. Depresif ruh haline sahip kişilerin olumsuz duygusal olayları daha kolay hatırladıkları buna karşın olumlu duygusal olayları daha zor hatırladıkları belirtilmiştir (Sevim, 2017: 9).

2.1 Literatürde Yer Alan Depresif Ruh Hali Ölçekleri

Depresyona yönelik yapılan pek çok araştırmada (Beck, Ward, Mendelson, Mock ve Erbaugh, 1961; McGiffin, Galatzer-Levy ve Bonanno, 2019; Zigmond ve Snaith, 1983) depresyonu ortaya çıkaran farklı nedenler belirtilmiş ve buna yönelik yapılan bir araştırmada Wisko ve Nolen-Hoeksema (2009) depresyonun kişinin genetik veya nörobiyolojik yapısındaki bozukluklardan ve genetik faktörlerden meydana geldiğini ifade etmişlerdir (Tuncer ve Dikmen, 2019: 2489).

Depresyonun belirlenmesine yönelik olarak yabancı literatürde yer alan çalışmalardan sınırlı sayıda ölçme çalışmasının (Beck ve Montgomery-Asberg) Türkçeye uyarlandığı belirtilmiştir (Tuncer ve Dikmen, 2019: 2850).

İş yerinde depresif ruh halinin ölçülmesine yönelik yapılan ilk ölçek çalışması Quinn ve Shepard (1974)' a aittir. Yazarlar tarafından geliştirilen depresif ruh hali ölçeği yapılan çeşitli çalışmalarda kullanılmıştır. Aynı ölçek Beehr (1976) tarafından yapılan çalışmada beş farklı örgütte 651 çalışan üzerinde uygulanmış, Spersman-Brown iç güvenirlilik katsayısı 0,71 olarak bulunmuştur.

Choi (2019, 150) tarafından yapılan iş yerinde dışlanma ve psikolojik sıkıntı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik çalışmada depresif ruh hali ölçeği orijinal hali ile kullanılmıştır. Hurrell vd. (1984) polisler üzerinde strese yönelik yaptıkları çalışmada da bu ölçeği kullanmışlardır.

Depresyonun belirlenmesine yönelik kullanılan bir başka ölçek "Beck Depresyon Ölçeği" dir. Bu ölçek kişilerde depresyonun neden olduğu belirtileri ölçmek için Beck ve arkadaşları (1961) tarafından geliştirilmiştir. Beck Depresyon Ölçeği kişinin kendisini değerlendirdiği bir ölçektir. Bu ölçek 21 ifadeden oluşmakta ve Türkçeye uyarlanması 1988 yılında Hisli tarafından yapılmıştır (Yıldız, 2016: 462).

Klein, Lewinsohn, Seeley ve Rohde (2001) yaptıkları çalışmada depresyon üzerinde genetik faktörlerin etkisini incelemişlerdir. Buna göre kişinin birinci derece yakınlarında depresyon görülmüşse, depresyon görülmeyen diğer kişilere nazaran en az iki kat olmak üzere daha fazla depresyona yakalanma olasılığı olduğunu belirtmişlerdir.

Özer ve diğerleri (2001) yaptıkları araştırmada, psikiyatrik değerlendirmeye yönelik yapılan çalışmalarda değişime duyarlı ölçme araçlarının kullanılmasının uygun olacağı belirtmişlerdir. Burns (1996) tarafından geliştirilen "Burns Depresyon Ölçeği" de son zamanlarda yaygın olarak kullanılan güvenilir bir ölçme aracı olarak görülmektedir (Tuncer ve Dikmen, 2019: 2850).

Depresyonun değerlendirilmesine yönelik ölçeklerden diğeri de "Montgomery-Asberg Depresyon Değerlendirme Ölçeği" (MADÖ Montgomery-Asberg Depression Rating Scale/MADRS)dir. Bu ölçekte 65 ifade yer almakta ve farklı psikiyatrik belirtileri inceleyen "Comprehensive Psychopathological Rating Scale" (CPRS) isimli ölçekten oluşturulmuştur (Montgomery Asberg, 1979). Ölçek 1979'da Stuart A. Montgomery ve Marie Asberg tarafından oluşturulmuştur. Ölçek oluşturulurken 18-69 yaş arası gibi geniş bir yaş aralığında depresyonu olan hastalar üzerinde değerlendirilmiştir (Özer vd., 2001: 186).

Örgütler içinde buldukları çevre ile sürekli ilişki içinde olan dinamik yapılardır. Bu dinamizm zamanla yerini atalete bıraktığında, amaçlarından uzaklaştığında, vizyon oluşturamadığında ve

gelecek tam olarak planlanamadığında örgütlerin de tıpkı insanlar gibi depresyona girmiş olduğu düşünülür. Bu noktadan hareket eden Bilchik (2000, 38) 15 maddeden oluşan “Örgütünüz İçin Depresyon Kontrol Listesi” ni oluşturmuştur. Sezer (2011, 41) bu sorulardan yola çıkarak “Örgütsel Depresyon Ölçeği”ni geliştirmiştir.

Depresyonun değerlendirilmesine yönelik olarak kullanılan bir başka ölçekte “Hamilton Depresyonu Değerlendirme Ölçeği” (HDDÖ)’dir (Snaith, 1993). Hamilton (1960) tarafından geliştirilen ölçekte 17 madde yer almaktadır. Akdemir ve diğerleri (1996) tarafından Türkçe güvenilirliği ve geçerliliği yapılmış olan söz konusu ölçek, 17 maddeli formundan farklı formlarda da kimi zaman kullanılmıştır (Aydemir vd., 2006: 19).

Literatürde yer alan ölçek değerlendirildiğinde genellikle kişilerin depresyon ile ilişkisini belirlemeye yönelik oldukları görülmektedir. Çalışmanın kavramsal kısmında bu alanda önemli olduğu değerlendirilen ölçek çalışmaları kısaca incelenmiştir. Türkçe Literatüre kazandırmak üzere geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan “İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği” ile kişisel ve örgütsel depresyonun belirlenmesine yönelik geliştirilen ölçeklerle birlikte iş yaşamındaki çalışanların depresif ruh hallerini belirlemeye yönelik önemli bir katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

3. İŞ YERİNDE DEPRESİF RUH HALİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

3.1. Yöntem

Literatürde konuya katkı sağlayacağı değerlendirilen bu çalışmada “İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği”nin Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinin yapılması ve analizler esnasında yapılan işlemler ile analizler sonucunda elde edilen sonuçlara yönelik bilgiler verilecektir.

3.2. Çalışmanın Amacı

Yapılan bu çalışmada Quinn ve Shepard (1974) tarafından 1972 ve 1973 yıllarına yapılan bir çalışmada kullanılan “İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği”nin Türkçeye uyarlanıp, geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılarak Türkçe literatüre kazandırılması amaçlanmıştır.

3.3. İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği

“İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği” Quinn ve Shepard (1974) tarafından geliştirilmiş, tek boyutlu ve on ifadeden oluşan bir ölçektir. İfadeler arasında yer alan dört ifade, “İş yerinde kendimi mutsuz ve keyifsiz hissediyorum”, “İş yerinde hiçbir sebep olmaksızın yoruluyorum”, “İş yerinde kendimi tedirgin hissediyorum ve sakin olamıyorum” ve “İş yerinde normalde olduğumdan daha asabiyim” ifadeleri olumsuz anlamlı olduklarından analizler yapılırken ters kodlanmıştır. Yapılan tercüme çalışması sonucu elde edilen Türkçe çevirisi ile ölçeğin orijinal hali Ek’te sunulmuştur.

Quinn ve Shepard’ın (1974) çalışmalarında kullandıkları ölçeğin alfa katsayısı 0,77 olarak bulunmuştur. Aynı ölçeği kullanan Beehr (1976) çalışması sonucunda ölçek alfa katsayısını 0,71 olarak bulmuştur. Ölçeğin orijinal halinde ifadeler “1. Sıklıkla”, “2. Bazen”, “3. Nadiren”, “4. Hiçbir zaman” şeklinde 4’lü Likert olarak düzenlenmiştir.

3.4. Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışma 2019 yılında Ankara’da bulunan vakıf üniversitelerinde o dönemde görev yapan öğretim elemanları üzerinde yapılmış ve veriler 2019 yılında toplanmıştır. Uygulamanın yapıldığı dönem ve o dönemdeki çalışanlar araştırmanın kısıtlarını oluşturmaktadır. Çalışmanın yalnızca eğitim sektöründe yapılmış olması da ayrı bir kısıttır. Çalışmanın üretim, sağlık, bilişim veya telekomünikasyon gibi farklı sektörde, daha fazla katılımcı ile yapılması farklı sonuçlara ulaşılmasını sağlayabilir. Bu nedenle farklı sektörlerde, farklı zamanlarda ve farklı sayıda çalışana uygulanması gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı sonuçların elde edilmesine neden olabilir. Uygulamaya 203

kişi katılmıştır. Uygulamanın ardından yapılan değerlendirmede 28 anket formunun katılımcılar tarafından eksik veya uygun bir şekilde doldurulmadığı tespit edildiğinden analizlere dâhil edilmemiştir. Analize 175 soru formu dâhil edilmiştir.

3.5. Çalışmanın Aşamaları

Çalışma üç aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamasında aşağıda ayrıntıları verilen “İş Yerde Depresif Ruh Hali Ölçeği”nin Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Sonraki aşamada ölçeğin geçerlilik çalışmaları kapsamında mantıksal ve kapsam geçerlilikleri ile yapı geçerliliği incelenmiştir. Son aşamada güvenilirliğinin belirlenmesi için ihtiyaç duyulan istatistiksel değerler incelenmiştir.

3.5.1. İş Yerde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Orijinal dili İngilizce olan ölçeğin Türkçeye evrilmesinde Brislin ve diğerleri (1970) tarafından önerilen yöntem izlenmiştir. İfadelerin İngilizceden Türkçeye evrilmesi üniversitede görevli dört ğretim görevlisi tarafından yapılmıştır. İlk aşamada ğretim görevlileri birbirlerinden bağımsız olarak çevirileri yapmışlardır. Ardından Türkçe ğretim görevlisi tarafından diğer ğretim görevlilerinin yapmış oldukları çeviriler tek tek incelenerek birleştirilmiştir. Ölçeğin ortaya çıkan Türkçe son hali İngilizce ğretim görevlilerinden oluşan bir ekip tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Çeviri işleminin ardından amacına uygun ölçmeyi sağlayıp sağlamadığını belirlemek amacıyla odak grup çalışması ile bir ön test yapılmıştır.

3.5.2. İş Yerde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin Geçerliliğinin Kontrolü Amacıyla Yapılan İşlemler

Farklı bir dilden eviri yoluyla başka bir dile aktarılacak olan ölçek çalışmalarına yönelik olarak yapılması gereken işlemler arasında ölçeğin geçerliliğinin kontrol edilmesi yer almaktadır. Bu gereklilik sadece eviri yoluyla yeni ölçek elde etmede değil aynı zamanda yeni ölçek geliştirmede de kullanılır. Ölçeğin geçerliliğini belirlemeye yönelik izlenmesi gereken aşamalardan ilki ölçeğin kapsam, mantıksal ve yapı geçerliliğinin kontrol edilmesidir.

Kapsam ve mantıksal geçerliliğin kontrolü genellikle “uzman görüşü” yöntemi ile yapılmaktadır. Bu yöntemde 5-20 arasından konunun uzmanı olan kişilere ihtiyaç duyulmaktadır (Alpar, 2012). Bu alışmada İş Yerde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin kapsam ve mantıksal geçerliliğinin kontrolü için 15 uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Değerlendirmeyi yapacak uzmanlardan ölçekte yer alan 10 ifadenin Türkiye koşullarına göre değerlendirmeleri ve değerlendirmelerini “1. Gerekli”, “2. Gerekli ancak yetersiz” ve “3. Gereksiz” kriterlerine göre yapmaları istenmiştir. Alanında uzman olan akademisyenler tarafından yapılan değerlendirme sonuçları Tablo-1’de sunulmuştur.

Tablo 1: İş Yerde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin İfadelerine İlişkin Uzman Görüşleri

İfadeler	Gerekli	Gerekli, ancak yetersiz	Gerekli değil
İSDERUH1	15	-	-
İSDERUH2	14	1	-
İSDERUH3	14	1	-
İSDERUH4	15	-	-
İSDERUH5	13	2	-
İSDERUH6	15	-	-
İSDERUH7	15	-	-
İSDERUH8	14	1	-
İSDERUH9	14	1	-
İSDERUH10	15	-	-

Tablo-1’de sunulan veriler yardımıyla her bir ifadenin kapsam geçerlilik oranı ve tek boyutun kapsam geçerlilik indeksi hesaplanmıştır. Analiz sonucunda İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin hesaplanan her bir ifadenin kapsam geçerlilik oranı (KGO) ve orijinal halinde olduğu gibi tek boyutlu haliyle kapsam geçerlilik indeksi değerleri (KGİ) Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo 2: İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin Kapsam Geçerlilik Oranları ile Kapsam Geçerlilik İndeks Değerleri

İfadeler	Kapsam Geçerlilik Oranları (KGO)	Kapsam Geçerlilik İndeksi (KGİ)
İSDERUH1	1	0,921
İSDERUH2	0,87	
İSDERUH3	0,87	
İSDERUH4	1	
İSDERUH5	0,73	
İSDERUH6	1	
İSDERUH7	1	
İSDERUH8	0,87	
İSDERUH9	0,87	
İSDERUH10	1	

Tablo-2’de sunulan veriler incelendiğinde tüm ifadelerin $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde ölçekte yer alması gerektiği görülmektedir (KGO>0,62 ve KGİ>0,67). KGO ve KGİ değerleri ve bu değerlere göre yapılan sınıflandırma Alpar (2012, 414) tarafından belirtilmiştir.

3.5.3. Açıklayıcı Faktör Analizi

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla, açıklayıcı faktör analizinin yapılması literatürde önerilen yöntemler arasında yer almaktadır. Analizde kullanılan veriler 2019 yılında Ankara’da bulunan vakıf üniversitelerinde görevli 203 akademisyene uygulanan anketlerden analize uygun 175 tanesinin incelenmesi ile elde edilmiştir. Akademisyenlerin her bir ifadeye yönelik cevaplarıyla ilgili betimleyici istatistik sonuçları Tablo-3’te verilmiştir.

Tablo 3: İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği Betimleyici İstatistikleri (N=175)

İfadeler	Ortalama	Std. Sapma	N
İSDERUH1	3,57	1,01	175
İSDERUH2	3,55	1,04	175
İSDERUH3	3,76	0,93	175
İSDERUH4	3,12	1,01	175
İSDERUH5	3,82	0,79	175
İSDERUH6	3,20	1,12	175
İSDERUH7	3,60	0,77	175
İSDERUH8	3,54	0,98	175
İSDERUH9	3,44	0,97	175
İSDERUH10	3,82	0,90	175

Açıklayıcı faktör analizi kapsamında; varsayımların sağlanması, faktörlenme durumunun belirlenmesi, faktör çıkarma yönteminin belirlenmesi, yamaç grafiğinin çizilmesi ve incelenmesi, faktör döndürme yöntemlerinin kullanılması verilerin yorumlanması ve son olarak maddelerin faktör yapılarını düzenleme ve yeniden uygulama adımları uygulanmasının gerekli olduğu belirtilmiştir (Alpar, 2012).

Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinden önce literatürde verilerin çok değişkenli normal dağılım gösterip göstermediğinin kontrol edilmesi önerilmektedir (Alpar, 2012). Bu kapsamda verilerin çok

değişkenli normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere R programlama dilinde analiz yapılmıştır. Analizlerde readxl ve MVN paket ve kütüphaneleri kullanılmıştır. Aşağıda verilen analiz sonuçlarına göre verilerin çok değişkenli normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 4: R Programlama Dilinde Yapılan Çok Değişkenli Normal Dağılım Analiz Sonuçları

R Kodları	install.packages("readxl") library(readxl) install.packages("MVN") library(MVN) a=read_excel("C:/Users/kerogluer/Desktop/DRH50.xls", sheet = "Sayfa1") b=read_excel("C:/Users/kerogluer/Desktop/DRH175.xls", sheet = "Sayfa1") result <- mvn(data = a, mvnTest = "hz") result1 <- mvn(data = b, mvnTest = "hz") result\$multivariateNormality result1\$multivariateNormality			
N=50	Test HZ	p value	MVN	
1 Henze-Zirkler	11.752242	0.12*	YES	
N=175	Test HZ	p value	MVN	
1 Henze-Zirkler	9.438051	0.09*	YES	

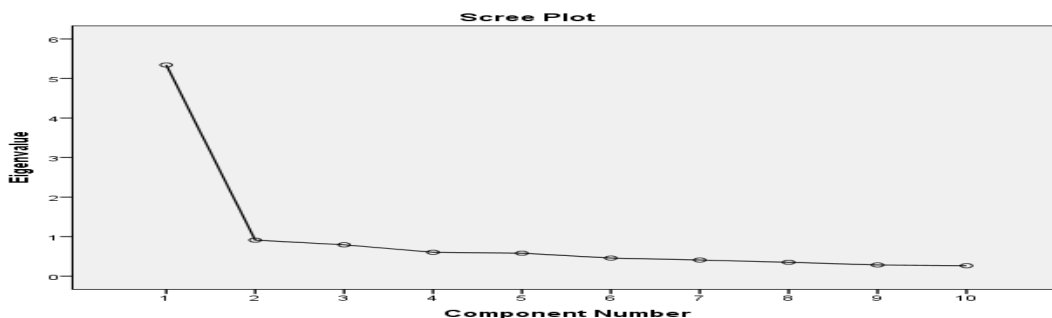
Uygulama sonucu elde edilen verilerin faktörlenebilirliği kontrol edilmiştir. Bu kapsamda literatürde yaygın olarak kullanılan Kaiser-Meyer-Olkin testi ile Bartlett's testi uygulanmıştır. Analiz neticesinde elde edilen veriler Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5: KMO ve Bartlett's Testi Sonuçları

Testler	İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği (N=175)	
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)	0,914	
Bartlett's Küresellik Testi	Ki-kare	849,636
	sd	45
	p	0,000

Tablo-5'te sunulan test değerleri incelendiğinde KMO değerinin çok iyi seviyede (0,90-0,99 çok iyi seviye) ve Bartlett's Küresellik Testi değerinin ise anlamlı olduğu ($p(0,000)<0,05$) görülmektedir. KMO değeri, değişkenlerin birbirini yakın tahmin etme gücünün olduğunu; Bartlett küresellik testinin sonucu ise değişkenler arasında yeterli seviyede ilişki olduğunu ifade etmektedir (Durmuş vd., 2013). Faktörlerin belirlenmesine yönelik olarak "temel bileşenler analizi" kullanılmıştır. Bu analiz ile açıklayıcı faktör analizine tabi tutulan verilerin kaç faktör altında birleştiği belirlenmektedir. Bu çalışmada "Yamaç Grafiği" kullanılmıştır. Yamaç grafiği verilerin kaç faktör altında toplandığını görsel olarak da göstermesi bakımından tercih edilmiştir. İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği uygulaması sonucu ölçeğin orijinal halinde olduğu gibi faktörlerin tek boyut altında toplandığı görülmüştür. Analiz sonucu ulaşılan yamaç grafiği Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1: İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği Yamaç Grafiği

Şekil-1’de sunulan grafik incelendiğinde, İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğine ait verilerin tek boyutta toplanması gerektiği görülmektedir. Bu sonuç, İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin orijinal halinde olduğu gibi tek boyut altında toplanması gerektiğini ifade eder. Bu analizle birlikte elde edilen sonucun diğer analizlerle de desteklenmesi gereklidir.

Yapılan analiz sonucunda elde edilen yamaç grafiğine göre ölçeğin tek boyut altında toplandığı görülmüş ve bu boyut altında bulunan tüm ifadelerin faktör yükleri hesaplanmıştır. Ölçeğe ilişkin faktör yükleri Tablo 6’da sunulmuştur.

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği ifadelerinin kaç boyut altında toplandığı ve ifadelerin faktör yüklerini belirlemek üzere faktör analizi yapılmıştır.

Tablo 6: İfadelerin Faktör Yükleri

İfadeler	Faktör Yükleri (N=175)
İSDERUH1	0,811
İSDERUH2	0,743
İSDERUH3	0,814
İSDERUH4	0,741
İSDERUH5	0,647
İSDERUH6	0,800
İSDERUH7	0,514
İSDERUH8	0,771
İSDERUH9	0,778
İSDERUH10	0,633

Analiz sonucunda tüm ifadelerin orijinal ölçekte olduğu gibi tek faktör altında toplandığı görülmüştür. İfadelerin faktör yüklerinin Tablo 6’da belirtildiği gibi 0,514-0,814 aralığında bulunduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu değerler faktör yüklerinin iyi seviyede olduğu ve İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin ifadelerinin tek boyut altında toplandığını ifade etmektedir. Açıklayıcı faktör analizinde ifadenin bir boyut altında olabilmesi için faktör yükünün 0,3 ve üzerinde olması gerektiği belirtilmiştir (Alpar, 2012). Analiz sonucunda elde edilen faktör yükleri bu şartı sağladığından faktör yüklerinin bu ölçek için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinde ifadelerinin her birinin toplam varyansın ne kadarını açıkladığına yönelik yapılan analiz ve ulaşılan sonuçlar Tablo-7’de sunulmuştur.

Tablo 7: İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği İçin Açıklanan Toplam Varyans (N=175)

Fak.	Özdeğerler					
	Top.	% Var.	% Kümülatif	Top.	% Var.	% Kümülatif
1	5,342	53,418	53,418	5,342	53,418	53,418
2	0,912	9,118	62,536			
3	0,794	7,936	70,472			
4	0,605	6,046	76,518			
5	0,581	6,217	85,351			
6	0,458	4,583	86,913			
7	0,409	4,085	90,998			
8	0,352	3,516	94,514			
9	0,284	2,835	97,349			
10	0,265	2,651	100,000			

Tablo 7’de yer alan değerler incelendiğinde, ölçek ifadelerinin bir boyut altında toplandığı ve bu faktörün toplam varyansın %53,42 düzeyinde açıkladığı belirlenmiştir. Ulaşılan bu sonucun literatürde yapılan benzer çalışmalar ile karşılaştırıldığında yeterli seviyede olduğu değerlendirilmiştir.

3.5.4. Doğrulayıcı Faktör Analizi

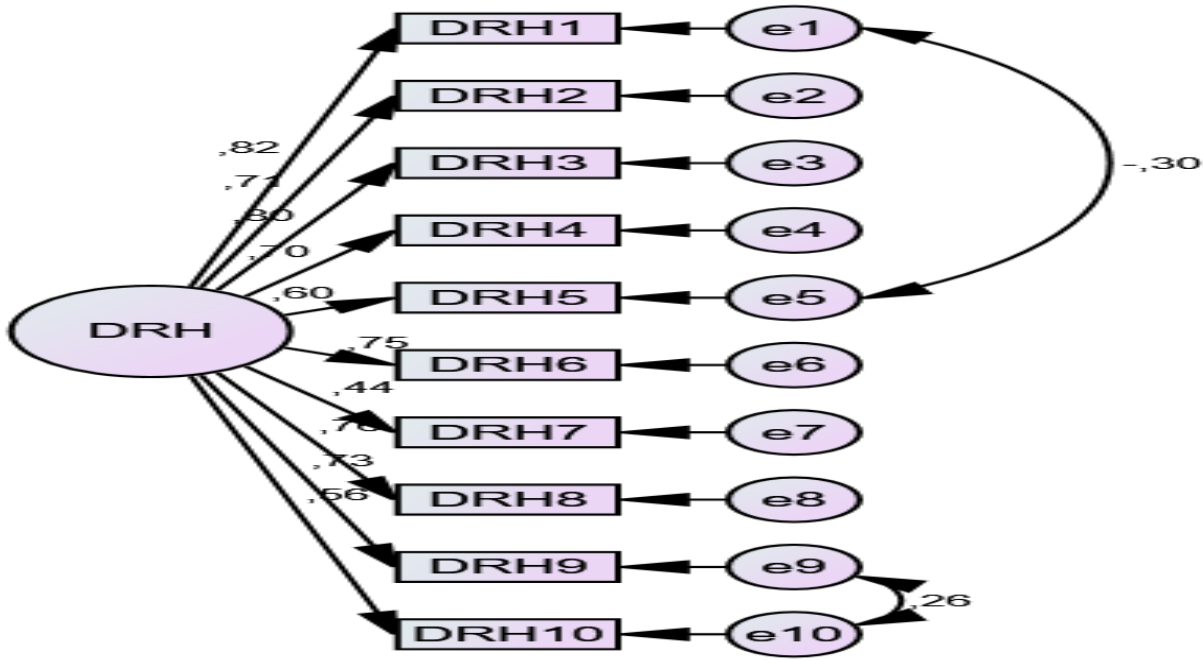
İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin yapı geçerliliğini kontrol etmek amacıyla yapılan açıklayıcı faktör analizinin ardından elde edilen verilerin uyumunun değerlendirilmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analiz ile uyum iyiliği istatistik değerleri hesaplanmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo-8’de ve Şekil-2’de sunulmuştur.

Tablo 8: İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği DFA ve Uyum İyiliği Değerleri

CMIN	RMR	GFI	AGFI	CMIN/DF	NFI	CFI	RMSEA
59,935	0,037	0,938	0,896	1,816	0,931	0,967	0,068

* RMSR: Root Mean Square of Residuals (Hataların Ortalama Karekökü); RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü); TLI: Tucker-Lewis Index (Tucker-Lewis İndeksi); CFI: Comparative Fit Index (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi).

Şekil 2: İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği DFA

Tablo-8’de doğrulayıcı faktör analizinin sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerlerinin literatürde belirtilen referans değerleri arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Değerlendirmeler Karagöz (2019) tarafından yayınlanan eserinde yer alan uyum iyiliği değerlerine göre yapılmıştır.

3.5.5. İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin Güvenirliğinin Kontrolü

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeğinin güvenilirlik analizi kapsamında literatürde Cronbach’s Alpha katsayısı değeri ile ölçek maddelerine ait dört farklı değer incelenmesi önerilmektedir. Bu kapsamda “madde silindiğinde ölçek ortalaması”, “madde silindiğinde ölçek varyansı”, “madde silindiğinde Cronbach’s alpha katsayısı”, “düzeltmiş madde bütün korelasyon” ve “çoklu korelasyon

katsayısı” değerlerinin incelenmesi gerekmektedir. Bu maksatla ölçeğin Cronbach’s Alpha katsayısı değerleri Tablo-9’da sunulmuştur. Tablo-10’da ölçekte yer alan ifadelerle ilişkin “madde silindiğinde ölçek ortalaması”, “madde silindiğinde ölçek varyansı”, “madde silindiğinde Cronbach’s Alpha katsayısı”, “düzeltmiş madde bütün korelasyon” ve “çoklu korelasyon katsayısı” değerleri sunulmuştur.

Tablo 9: Güvenirlilik İstatistikleri

Cronbach’s Alpha	Standardize Edilmiş İfadelerin Cronbach’s Alpha Değeri	İfade Sayısı
0,918	0,918	10

Tablo-9’da sunulan Cronbach’s Alpha katsayısı incelendiğinde katsayı değerinin oldukça iyi seviyede olduğu belirlenmiştir. Literatürde Tablo-10’da sunulan Cronbach’s Alpha katsayısı değerleri ile hesaplanan değerler arasında bir karşılaştırma yapıldığında, ölçeğin oldukça güvenilir değerlerde olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 10: Cronbach’s Alpha Katsayısı Referans Değerleri

Cronbach’s Alpha	Açıklama
0,80-1,00	Geliştirilen test/ölçek yüksek güvenilirliğe sahiptir.
0,60-0,79	Geliştirilen test/ölçek oldukça güvenilirlerdir.
0,40-0,59	Geliştirilen ölçeğin güvenilirliği oldukça düşüktür.
0,00-0,39	Geliştirilen test/ölçek güvenilir değildir.

Kaynak: Alpar R. (2012), Uygulamalı İstatistik ve Geçerlilik-Güvenirlilik, Detay Yayıncılık, Ankara.

Tablo 11: Diğer Güvenirlilik İstatistikleri

	Madde Silindiğinde Ölç. Ort.	Madde Silindiğinde Ölç. Var.	Düzeltilme Madde Bütün Korelasyon	Çoklu Korelasyon Katsayısı	Madde Silindiğinde Cronbach’s Alpha Katsayısı
İSDERUH1	32,000	41,434	0,807	0,686	0,903
İSDERUH2	31,703	41,835	0,783	0,708	0,904
İSDERUH3	31,722	42,469	0,779	0,725	0,905
İSDERUH4	32,222	41,572	0,773	0,687	0,905
İSDERUH5	31,389	46,619	0,619	0,521	0,914
İSDERUH6	32,259	42,082	0,657	0,478	0,913
İSDERUH7	31,629	46,124	0,599	0,413	0,915
İSDERUH8	31,907	43,671	0,660	0,585	0,911
İSDERUH9	32,000	42,566	0,744	0,623	0,906
İSDERUH10	31,667	45,132	0,541	0,539	0,918

Ölçeğin güvenilirliğinin değerlendirilmesi kapsamında Tablo-11’de sunulan ölçekte yer alan ifadelerle ilişkin “madde silindiğinde ölçek ortalaması”, “madde silindiğinde ölçek varyansı”, “madde silindiğinde Cronbach’s alpha katsayısı”, “düzeltmiş madde bütün korelasyon” ve “çoklu korelasyon katsayısı” değerleri incelendiğinde ölçeğin oldukça güvenilir değerlere sahip olduğu belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği ile ilgili yapılan bu çalışmada Quinn ve Shepard (1974)’ın geliştirdiği ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Türkçeye uyarlama çalışması belirli aşamalar takip edilerek yapılmıştır. İlk aşamada

“Depressed Mood at Work” ölçeği İngilizceden Türkçeye çevrilmiştir. Sonraki aşamada ölçeğin geçerliliğine yönelik analizler yapılmıştır. Son aşamada ölçeğin güvenilirliğini belirlemeye yönelik analizler yapılmıştır.

İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği orijinal çalışmada tek boyutlu ve 10 ifadeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler alanında uzman kişilerin desteği ile Türkçeye çevrilmiştir. Ölçeğin Türkçe literatürde kullanılabilmesi amacıyla uzman görüşünden yararlanılarak uygulanabilirliğini belirlemek üzere madde analizleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre ölçeğin boyutunda ve ölçekte yer alan ifadelerde bir değişiklik yapılmadan kullanılabilceği sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla açıklayıcı ve doğrulamayı faktör analizleri yapılmıştır. Yapılan açıklayıcı faktör analizine göre ölçek ifadelerinin orijinal halinde olduğu gibi tek boyut altında toplandığı ve ifadelerin faktör yüklerinin 0,514-0,814 arasında değiştirdiği belirlenmiştir. Ölçekte yer alan ifadelerin toplandığı tek boyutun toplam varyansın %53,42’sini açıkladığı görülmüştür. Elde edilen sonuç literatürde yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir. Doğrulamayı faktör analizi neticesinde ulaşılan uyum iyiliği değerlerinden bazıları CMIN 59,935; RMSEA 0,068; CFI 0,967; NFI 0,931; CMIN/DF 1,816; RMR 0,037; GFI 0,938 olarak belirlenmiştir. Elde edilen değerlerin literatürde yer alan referans değerlerine uygun olduğu belirlenmiştir.

Güvenilirlik analizinde Cronbach’s Alpha katsayısı ile birlikte Tablo 11’de yer alan “Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması”, “Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı”, “Düzeltilmiş Madde Bütün Korelasyonu”, “Çoklu Regresyon Katsayısı” ve “Madde Silindiğinde Cronbach’s Alpha Katsayısı” değerleri incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda Cronbach’s Alpha katsayısı 0,918 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin analizler sonucu elde edilen değerleri göz önüne alındığında ve literatürde yer alan bazı çalışmalarda elde edilen sonuçlarla kıyaslandığında güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma kapsamında yapılan analizlerden elde edilen sonuçların tümü değerlendirildiğinde İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği’nin Türkiye’de Sosyal Bilimler yazın alanında güvenilir bir şekilde kullanılabilceği belirlenmiştir. Yapılacak diğer çalışmalarda ölçek kullanılırken öncelikle doğrulamayı faktör analizinin yapılması elde edilen sonuçların değerlendirilerek çalışmaya devam edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alpar, R. (2012). Uygulamalı istatistik ve geçerlik güvenirlik, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Altan, S. (2018). Örgütsel yapıya bağlı stres kaynakları ve örgütsel stresin neden olduğu başlıca sorunlar. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(3), 137-158.
- Aydemir, Ö., Aytuner D. ve İlkin İ. (2006). Hamilton depresyonu değerlendirme ölçeği yapılandırılmış görüşme kılavuzu mevsimsel duygu durumu bozukluğu versiyonu'nun güvenirlik ve geçerliliği. Psychiatry in Türkiye, 8(1), 18-21.
- Beck, A.T. (1961). An inventory for measuring depression. Arch Gen Psychiatry, 4, 561- 571.
- Beck, A. T., Ward, C., Mendelson, M., Mock, J. ve Erbaugh, J. (1961). Beck depression inventory (BDI). Arch Gen Psychiatry, 4(6), 561-571.
- Beehr, T. A. (1976). Perceived situational moderators of the relationship between subjective role ambiguity and role strain. Journal of Applied Psychology, 61(1), 35-40.
- Belge, J. (2019). Bir grup yetişkinde depresif semptomlar, anksiyete semptomları ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi Gelişim Üniversitesi SBE. İstanbul.
- Bilchik, G. S. (2000). Organizational depression. H&HN. Hospitals & Health Networks, 74(2), 34-38.
- Brewin, C.R., Andrews, B. and Gotlib, I.H. (1993). Psychopathology and early experience: A reappraisal of retrospective reports. Psychological Bulletin, 113, 82-98.
- Brislin, R.W. (1970). Back-Translation for cross-cultural research, Journal of Cross-Cultural Psychology, 1(3), 185-216.
- Brown, G. ve Harris, T. (1978). The social origins of depression. London: Tavistock.
- Budak, S. (2000). Psikoloji sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları. Ankara.
- Burns, (1982) Feeling good: The new mood therapy. Signet Boks, New York.
- Choi, Y. (2019). The moderating effect of leader member exchange on the relationship between workplace ostracism and psychological distress. Asia-Pacific Journal of Business Administration, 11(2), 146-158.
- Durmuş, B. Yurtkoru, E.S. ve Çinko, M. (2013). Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi (2. Baskı). Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Gilmour, H. ve Patten, S.B. (2007). Depression at Work. Perspectives on Labour and Income, 8(11), 19-31.
- Hamilton, M. (1960). A rating scale for depression. J. Neurol Neurosurg Psychiatr, 23, 56-62.
- Hisli, N. (1988). Beck depresyon envanterinin geçerliği üzerine bir çalışma. Psikoloji Dergisi. 4(22), 118-126.
- Hurrell, J.J., Pate, A. ve Kliesmet, R. (1984). Stress among police officers. U.S. department of health and human services. Public Health Service Centers for Disease Control. <https://www.ojp.gov/pdffiles1/Digitization/95569NCJRS.pdf>
- Karagöz, Y. (2019). SPSS AMOS META istatistiksel analizler. Nobel Basım Yayıncılık. 2. Baskı. Ankara.
- Kaya, M. (2014). Aristoteles'in ruh anlayışı. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18, 91-98.

- Klein, D. N., Lewinsohn, P. M., Seeley, J. R. and Rohde, P. (2001). A family study of major depressive disorder in a community sample of adolescents. *Archives of General Psychiatry*, 58(1), 13–20.
- Köknel, Ö. (1992). *Depresyon: Ruhsal çöküntü*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Köksal, F. ve Gençdoğan, B. (2010). Depresif olanlar ile olmayanların suçluluk, utanç ve öfke tarzlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 163-175.
- McGiffin, J. N., Galatzer-Levy, I. R. and Bonanno, G. A. (2019). Socioeconomic resources predict trajectories of depression and resilience following disability. *Rehabilitation Psychology*, 64(1), 98–103.
- Luthans, F. (1992). *Organizational behavior*, McGraw-Hill, New York.
- Ören, N. ve Gençdoğan, B. (2007). Lise öğrencilerinin depresyon düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15(1), 85-92.
- Özdel, L., Bostancı, M., Özdel, O. ve Oğuzhanoğlu, N.K. (2002). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3, 155-161.
- Özer, S. K., Başaran D., Önder T., Elif K. ve Yazıcı M. K. (2001). Montgomery-Åsberg depresyon değerlendirme ölçeği: Değerlendiriciler arası güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(3), 185-194.
- Quinn, R.P. and Shepard, L.G. (1974). The 1972-1973 quality of employment survey. *Institute for Social Research, University of Michigan, Ann Arbor*, 90-97.
- Savrun M. (1999). *Depresyonun tanımı ve epidemiyolojisi*. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi. Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri. İstanbul: 11-17.
- Sevim, B. (2017). *Depressive mood and memory bias: Is breathing exercise effective?* Bahcesehir University, Master's Thesis. İstanbul.
- Sezer, S. (2011). Örgüt depresyonu ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik niteliklerinin belirlenmesi. "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 13(1), 39-50.
- TDK, (2021). *Türkçe Büyük Sözlük*. Sozluk.gov.tr
- Tuncer, M. ve Dikmen, M. (2019). Burns depresyon ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(42), 2848-2857.
- Wisco, B. E. and Nolen-Hoeksema, S. (2009). The interaction of mood and rumination in depression: effects on mood maintenance and mood-congruent autobiographical memory. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive Behavior Therapy*, 27, 144–159.
- Yıldız, M. (2016). Üniversite öğrencilerinde duygusal zekâ yaşam doyumu ve depresyonun cinsiyet ve sınıf seviyelerine göre etkileri. *OPUS Dergisi*, 6(11), 450-474.
- Zigmond, A. S. ve Snaith, R. P. (1983). The hospital anxiety and depression scale. *Acta psychiatrica scandinavica*, 67(6), 361-370.

EK: ÖLÇEK FORMU

1. İşyerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği Orijinal Formu.

DEPRESSED MOOD AT WORK

1. I feel downhearted and blue. (R)
2. I get tired for no reason. (R)
3. I find myself restless and can't keep still. (R)
4. My mind is as clear as it used to be.
5. I find it easy to do the things I used to do.
6. I feel hopeful about the future.
7. I find it easy to make decisions.
8. I am more irritable than usual. (R)
9. I still enjoy the things I used to.
10. I feel that I am useful and needed.

2. İş Yerinde Depresif Ruh Hali Ölçeği Türkçeye Çevrilmiş Hali

1. Kendimi üzgün ve kederli hissediyorum. (T)
2. Hiçbir sebep olmaksızın yoruluyorum. (T)
3. Kendimi rahatsız hissediyorum ve sakin olamıyorum. (T)
4. Aklım daha önce olduğu kadar başımda
5. Daha önce yaptığım şeyleri yapmak bana kolay geliyor
6. Gelecekte ümitliyim.
7. Karar vermek bana kolay geliyor.
8. Normalde olduğumdan daha asabiyim. (T)
9. Eskiden zevk aldığım şeylerden hala zevk alıyorum.
10. İhtiyaç duyulan ve gerekli (kişi) olduğumu düşünüyorum.

© Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license.
(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

EXTENDED ABSTRACT

The Validity and Reliability Study of “Depressed Mood at Work” Scale

1. Introduction

Economical, technological and social developments have caused the people to be dependent on other people and organizations. These developments designed the organizations as organized organizations. And it's known that a person spends a great amount of his time working in these organizations or to meet his needs. Organizations are a social structures (foundation) where a group of persons consciously create to realise certain purposes. In this structure, people interact with one another in various ways. Since organizations are political areas where power struggles occur, they have influence on the emotions, thoughts and behaviours of their workers in various ways.

In today's world, these impacts of the organizations might lead to cause the workers to grow negative thoughts to a degree that might even lead depression and therefore affect their lives. In this study, the Turkish adaptation of the scale “Depressed Mood At Work” by Quinn and Sheppard (1974) has been conducted. The validity and reliability of the translation of which “İş Yerinde Depresif Ruh Hali” has been conducted. The validity and reliability study of the scale which was translated into Turkish as “Depressive Mood at Work” was conducted. The study was conducted with the participation of 175 instructors teaching at the foundation universities across Ankara.

2. Data Set and Method

The scale “depressed mood at work1” is an unidimensional scale that has consists of ten statements and was developed by Quinn and Shepard (1974). The four statements amidst others are as follows “I feel unhappy at work, I get tired at work for no particular reason, I feel worried at work and can't settle down and finally I'm more nervous than usual at work” and they have been coded reverse for they imply negative meanings.

The study was carried out in three stages. In the first stage was carried out the turkish adaptation of the “depressed mood at work” scale. In the next stage, the logical and content validity and construct validity of the scale were examined within the scope of validity studies. In the last stage, the statistical values needed to determine the reliability were examined. In the translation of the scale whose original source language is english, the method that was proposed by Brislin and others (1970) were preferred. The translation of the statements were made by four instructors at a university. Once the translation process was finished a preliminary test with a focus group work (discussion) to determine if the scale was measuring in accordance with its pre-determined purpose was conducted.

Checking of the validity of the content and logical content is usually conduct along with the expert opinion. In this method, five to twenty people who are experts in the subject are needed. In this study, to check the validity of content and logical validity of the scale “depressed mood at work” opinions of fifteen experts have been gathered.

Explanatory Factor Analysis is among the methods recommended in order to determine the construct validity of “depressive mood at work” scale. Within the scope of explanatory factor analysis; it is stated that it is necessary to provide the assumptions, determine the factoring status, determine the factor extraction method, draw and examine the slope graph, use the factor rotation methods, interpret the data, and finally apply the steps of arranging and re-applying the factor structures of the items.

Before the explanatory and confirmatory factor analysis, it is recommended to check whether the data show a multivariate normal distribution in the literature. In this context, analysis was performed in the R programming language to determine whether the data showed a multivariate normal

distribution. The read.xl and MVN packages and libraries were used in the analysis. According to the results of the analysis given below, it was determined that the data showed a multivariate normal distribution.

"Principal components analysis" was used to determine the factors. With this analysis, it is determined how many factors the data subjected to explanatory factor analysis are combined under. In this study, "slope graph" was used. The data of the depressive mood at work scale should be collected in one dimension, as in the original scale.

After the explanatory factor analysis to control the construct validity of the depressive mood at work scale, confirmatory factor analysis was performed to evaluate the consistency of the data obtained.

Within the scope of the reliability analysis of the scale of depressive mood at work, it is recommended to examine the Cronbach's Alpha coefficient value and four different values of the scale items in the literature. In this context, "scale mean when item is deleted", "scale variance when item is deleted", "Cronbach's alpha coefficient when item is deleted", "adjusted item whole correlation" and "multiple correlation coefficient" values were analyzed as a result of the analysis.

3. Empirical Findings

The translation of the statements / expressions from English to Turkish was done by four lecturers at the university. In the first stage, the lecturers made the translations independently of each other. Then, the translations made by the other lecturers were analyzed one by one by the Turkish lecturer and combined. The final Turkish version of the scale was translated back into English by a team of English lecturers. After the translation process, a pre-test was conducted with a focus group study in order to determine whether it provides the appropriate measurement for its purpose.

In this study, 15 experts were consulted to check the scope and logical validity of the depressive mood at work scale. Almost all of the academicians who are experts in the field that made the evaluation gave their opinion as "necessary" and the content validity index was determined as 0.921.

Before the explanatory and confirmatory factor analysis, an analysis was made to determine whether it showed a normal distribution in the R programming language, and as a result of the analysis, it was determined that the data showed a multivariate normal distribution (N=175, Test HZ 9.438; p= 0.09). As a result of KMO and Bartlett's test, it was determined that the factors were gathered under one dimension, and factor loads and confirmatory factor analysis results were presented in the study. With the "slope graph" made, it was determined that the factors were gathered under one dimension, and the factor loads and confirmatory factor analysis results were presented in the study. Based on the values obtained as a result of the analysis of the reliability of the scale, it was determined that the scale had reliable values.

4. Discussion and Conclusion

In this study on the "depressive mood at work scale", it was aimed to adapt the scale developed by Quinn and Shepard (1974) into Turkish, and to conduct validity and reliability studies. The adaptation work into Turkish was carried out by following certain stages. In the first stage, the "depressed mood at work" scale was translated from English to Turkish. In the next step, analyzes for the validity of the scale were made. At the last stage, analyzes were made to determine the reliability of the scale.

In the literature, there are scales to determine different depression created for different purposes. It is evaluated that the scale, whose validity and reliability analyzes were performed in this study, can be used easily in studies to be carried out in business life and can provide important information about depressive mood at work. As a result of the analyzes made, it was concluded that the scale can be used in Turkish literature as in its original form, with one dimension and 10 expressions.

In the literature, there are scales to determine different depression created for different purposes. It is evaluated that the scale, whose validity and reliability analyzes were performed in this study, can be used easily in studies to be carried out in business life and can provide important information about depressive mood at work. As a result of the analyzes made, it was concluded that the scale can be used in Turkish literature as in its original form, with one dimension and 10 expressions / statements.